

[Chr. Christensen.]

bevare og forhåbentlig styrke vore uddannelsers internationale renommé.

Freddy Madsen (DKP):

I sin redegørelse har undervisningsministeren anført årsager til det voldsomme opsving i de højere uddannelser. Det er rigtigt, at det er erkendelsen af, at videnskaben havde udviklet sig til en egentlig produktiv kraft, men jeg synes, det hører med i billedet, at det var en lille kugle på 54 kg, nemlig den første sputnik, der blev bragt i bane omkring jorden, der var anledning til, at der virkelig kom skub i tingene. Det var forståelsen af det stade på det teknisk-videnskabelige område, som den socialistiske verden havde nået, der fik de herskende kredse i den kapitalistiske verden til at kræve, at der blev sat anderledes skub i de højere uddannelser. Det var såvel ønsket om at nyttiggøre videnskaben i produktionen med de enorme muligheder, det gav for en hastig forøgelse af profitterne, som frygten for, at det socialistiske eksempel skulle blive alt for attraktivt, der var drivfjederen i den såkaldte uddannelseseksplosion i 1960erne.

Denne lidt panikagtige baggrund er også årsagen til, at hele udviklingen måske blev lidt diffus, og opbygningen blev præget af en selv for et kapitalistisk samfund enestående mangel på en helhedsplan. Det er efter min mening de samme kræfter, der nu kræver radikale ændringer i uddannelsessystemet. Ganske vist lader man forskellige statslige organer og deriblandt landets undervisningsminister lægge de sædelige fagter til. Der føres i den anledning megen højstemt tale om hensynet til de uddannelsessøgende og om omsorgen for de arbejdsløse akademikere. Den hjertevarme mærker man nu ellers ikke meget til, når det gælder at give hjælp til de uddannelsessøgende eller skaffe befolkningen den nødvendige service på forskellige områder.

Sandheden er da også, at når alle pæne talemåder bliver skrælet bort, er det igen først og fremmest hensynet til erhvervslivet, der skal tilgodeses. Uddannelsessystemet skal tilrettelægges, så man bortskærer alt det, som man fra den side finder overflødig. Man lægger ikke skjul på, at man lægger hovedvægten på en erhvervsorientering henimod det private erhvervsliv. Derved håber

man at få folk, der netop er udstyret med den viden, som man kan udnytte, og helst ikke ret meget mere.

I den forbindelse nærer man et ikke ubegrundet håb om at kunne trykke lønningerne for den uddannede arbejdskraft. Det er som sagt derfor, vi skal have omlægning, og derfor vi skal have planlægning. Det sidste lyder jo overordentlig smukt, men det er åbenbart svært at realisere i praksis. I hvert fald beklager man sig fra det centrale uddannelsesråd meget over, at der mangler relevante prognoser til vurdering af situationen. Der har ellers været tid nok til at fremstille dem, men sandheden er jo, at det under de givne omstændigheder næsten, i hvert fald når det drejer sig om den private sektor, er umuligt at give holdbare prognoser.

Jeg skal give et enkelt eksempel på årsagen. Hvem var bare for et år siden i stand til at forudsige, at nogle få store oliemonopoler ville være i stand til at påføre hele den kapitalistiske verden en krise med alle de forvridninger i økonomien til følge, som vi kender så godt? Men det var bare nogle få monopoler, og det skete på nogle få måneder. Hvad vil der ikke ske over en 10 års periode med alle de kræfter, der er sluppet løs?

Kendsgerningerne er, at forudsætningerne for at lave holdbare prognoser for behovet for langvarigt uddannede kun findes, hvis samfundet overtager kontrollen med produktionen og leder den efter en samlet plan. På trods af det har man alligevel forsøgt sig, og resultatet er da også blevet derefter, idet man ikke har haft andre muligheder end at lægge den hidtidige udvikling til grund og så føre den frem i tiden. Et eksempel herpå, som i øvrigt er anvendt i undervisningsministerens redegørelse, er følgende:

Hvis man tager prognosen side 449 i PP II, der regner med en vækstfaktor på 6-9 pct. om året, og fører den videre efter de samme grafiske linjer, vil man nå til, at Danmarks samlede befolkning i år 2020 vil have en langvarig uddannelse, og så er alt regnet med, selv børnene, i den forbindelse.

Der kan man vistnok se, hvor megen værdi den slags prognoser har, men det er altså på grundlag af den slags materiale, at regeringen nu vil lave adgangsbegrænsninger på de højere læreanstalter. Det tjener